

PROGRAM
STRUČNOG ODGAJATELJSKOG ISPITA I STRUČNOG ISPITA ZATVORSKIH POLICAJACA-
STRAŽARA U FEDERALNIM USTANOVAMA ZA IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA
(Član 8. stav 2. Pravilnika)

I - OPĆE ODREDBE

1. Ovim programom propisuje se sadržaj, gradivo, pravni izvori i stručna literatura za polaganje stručnog odgajateljskog ispita službenika koji rade na poslovima odgoja - tretmana i stručnog ispita zatvorske policije-straže u federalnim ustanovama za izvršenje kazne zatvora (u daljem tekstu: ustanove).
2. Po ovom programu stručni ispit polažu osobe iz člana 2. Pravilnika o uvjetima i načinu polaganja stručnog ispita službenika i zatvorskih policajaca - stražara u federalnim ustanovama za izvršenje kazne zatvora (u daljem tekstu: Pravilnik).
3. Prilikom ispitivanja kandidata na stručnom ispitu, ispitivači su dužni voditi računa o tome da kandidatu postavljaju samo pitanja koja su ovim programom utvrđena.

II - PROGRAM STRUČNOG ODGAJATELJSKOG ISPITA ZA SLUŽBENIKE KOJI RADE NA POSLOVIMA ODGOJA - TRETMANA OSUĐENIH OSOBA

4. Program stručnog odgajateljskog ispita za službenike koji rade na poslovima odgoja-tretmana osuđenih osoba, u okviru predmeta iz člana 4. Pravilnika sadrži sljedeće gradivo, pravne izvore i literaturu, i to:

1) Osnove ustavnog sistema s osnovama uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

- a) Gradivo i pravni izvori prema glavi II tačka 4. 1) a) i b) i tačka 2) a) i b) Programa stručnog upravnog ispita za pripravnike i službenike u organima uprave i službama za upravu u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 34/98 - u daljem tekstu: Program stručnog upravnog ispita).

2) Radni odnosi

- a) Gradivo i pravni izvori prema glavi II tačka 4. 4) a) i b) Programa stručnog upravnog ispita.

3) Osnove krivičnog prava

a) Gradivo

- (1) Osnovne odredbe
- (2) Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine
- (3) Zastarjelost
- (4) Krivično djelo
- (5) Krivična odgovornost
- (6) Kazne
- (7) Mjere upozorenja
- (8) Sigurnosne mjere
- (9) Pravila o odgojnim preporukama, o odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika

- (10) Opće odredbe o izvršenju krivičnihopravnih sankcija
- (11) Lišenje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i pravne posljedice osude
- (12) Rehabilitacija, amnestija, pomilovanje i brisanje osude
- (13) Odgovornost pravnih osoba za krivična djela
- (14) Osnovna načela krivičnog postupka
- (15) Nadležnost suda
- (16) Tužitelj
- (17) Branitelj
- (18) Radnje dokazivanja
- (19) Mjere za osiguranje prisustva osumnjičenog, odnosno optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka
- (20) Dostavljanje pismena
- (21) Izvršenje odluka
- (22) Istraga
- (23) Presuda
- (24) Redovni pravni lijekovi
- (25) Vanredni pravni lijek
- (26) Postupak prema maloljetnicima
- (27) Postupak za primjenu mjera sigurnosti, za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i za opozivanje uvjetne osude

b) Pravni izvori

- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/03),
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/03),
- Zakon o pomilovanju ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96, 13/97 i 47/01),
- Uputstvo o postupanju sudova i ustanova za izvršenje krivičnih sankcija u vezi predmeta pomilovanja ("Službene novine Federacije BiH", broj 14/96),
- Pravilnik o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje mjere pritvora ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/03 - u daljem tekstu: Pravilnik o kućnom redu pritvora).

4) Osnove penologije s osnovama penološke andragogije

a) Gradivo

(1) Osnovi penologije

- pojam i predmet penologije,
- razna shvatanja pojma penologije i njen razvoj u autonomnom pravcu,
- određivanje predmeta penologije,
- veza penologije sa drugim naukama,

(2) Historijski razvoj penološke misli

- period društvene reakcije primitivnih zajednica na kriminalitet,
- izmirenje naknadom-kompenzacioni sistem,
- period državne javne reakcije na kriminalitet,
- period ispaštanja i zastrašivanja (smrtna kazna, fizička tortura, društvena degradacija, deportacija i progon- stvo),
- ideje francuske revolucije,

- savremeni pogledi na individualizaciju kazne,
- ispitivanje uzroka asocijalnog i delinkventnog ponašanja,
- tretman prema učiniocima krivičnog djela,

(3) Kazna lišenja slobode

- pojava i razvoj kazne lišenja slobode,
- oblici lišenja slobode od 18. vijeka do danas,
- istražni zatvor,
- policijski zatvor,
- personalni zatvor,
- robija,
- zatočenje,
- zatvor,
- deportacija, supstitucija kratkih kazni,
- unifikacija kazni i tretman osuđenih osoba,

(4) Klasični penitenciarni sistemi

- sistem zajedničkog zatvora,
- sistem ćelijskog zatvora,
- izolacioni sistem,
- ćelijski ili pensilvanijski sistem,
- sistem ćutanja,
- progresivni ili mješoviti sistem,
- irski progresivni sistem,
- klasifikacioni ili ženevski sistem,
- opći osvrt na klasične penitenciarnе sisteme,

(5) Andragogija kao nauka o odgoju i obrazovanju odraslih

- sistem andragoških disciplina,
- određenje penološke andragogije,
- razvoj penološke andragogije i njen odnos sa drugim naukama,

(6) Društvene i teorijske osnove penološke andragogije

- društvene reakcije na kriminalitet,
- kaznena reakcija,
- preventivna reakcija,
- preodgojna reakcija,
- shvatanje ličnosti i teorije o kriminalitetu,
- faktori razvoja ličnosti,
- socijalizacija ličnosti,
- biološke teorije o kriminalitetu,
- psihološke teorije o kriminalitetu,
- sociološke i sociološko-antropološke teorije o kriminalitetu,

(7) Pojam resocijalizacije, preodgoja, popravljanja, tretmana, rehabilitacije i terapije,

(8) Ustanove za preodgoj i njihova funkcija,

(9) Funkcija formalnog i neformalnog sistema u ustanovama,

(10) Struktura osuđeničke zajednice,

- deprivacije osuđenih osoba,
- načini prilagođavanja osuđenih osoba na zatvorske deprivacije,
- tipovi uloga u zatvorskoj zajednici,
- kodeks i žargon osuđeničke zajednice,

(11) Cilj preodgoja osuđenih osoba,

(12) Prijem osuđenih osoba u ustanovu

- ispitivanje ličnosti,
- klasifikacija,

(13) Oblici preodgojnog rada sa osuđenim osobama,

- individualni rad,
- grupni rad,
- obrazovanje osuđenih,
- proizvodni rad osuđenih,
- okupaciona i radna terapija,
- samoučešće osuđenih u preodgoju,
- slobodno vrijeme i aktivnosti slobodnog vremena osuđenih,

(14) Značaj i funkcija principa, metoda i sredstava preodgoja,

- princip povjerenja i poštovanja ličnosti osuđenog,
- princip poznavanja ličnosti osuđenog,
- princip svestranog preodgojnog rada,
- princip jedinstva odgojnih uticaja,
- princip svjesnog i aktivnog učešća osuđenog u svom preodgoju,

(15) Metode preodgoja,

- eksplorativno-dijagnostičke metode (razgovora, analize sadržaja dokumenata, opservacije, biografska metoda, metoda eksperimenta i test metoda),
- odgojno-korektivne metode (metod direktivnog individualnog savjetovanja, metoda nedirektivnog individualnog savjetovanja, metoda nedirektivnog grupnog savjetovanja, metoda frontalnog rada sa grupom, metoda uvjeravanja, metoda navikavanja, metoda podsticanja, metoda sprečavanja i prisiljavanja),

(16) Sredstva preodgoja,

(17) Vanzavodski činioци u preodgoju,

(18) Priprema osuđenih za otpuštanje iz ustanove,

(19) Postpenalni tretman,

(20) Recidivizam,

- uzroci i posljedice recidivizma.

b) Literatura

- Dr. Rajka Kupčević-Mladenović, "Osnovi penologije", Sarajevo, 1972. godine,
- Dr. Zlatko Nikolić, "Penološka andragogija sa metodikom prevaspitanja", Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, 1994. godine.

5) Sistem izvršenja krivičnih sankcija

a) Gradivo

- (1) Osnovne odredbe o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- (2) Izvršenje kazne zatvora, dugotrajnog zatvora, i maloljetničkog zatvora,
- (3) Položaj osuđenih osoba na izdržavanju kazne zatvora,
- (4) Prekid izdržavanja kazne zatvora i premještaj,
- (5) Postupanje sa osuđenim osobama,
- (6) Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora,
- (7) Uvjetni otpust, otpuštanje osuđenih osoba i pomoć nakon izdržane kazne zatvora,
- (8) Ustanove za izvršenje kazne zatvora,
- (9) Privredne jedinice zavoda,
- (10) Izvršenje mjera sigurnosti,
- (12) Izvršenje odgojnih mjera,
- (13) Izvršenje zavodskih mjera,
- (14) Odgađanje, prekid i prestanak odgojnih mjera,
- (15) Pomoć nakon izvršenja zavodske mjere.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 44/98 i 42/99),
- Džemal Husić i Ranko Nikolić, Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine (sa komentarom i provedbenim propisima), Federalno ministarstvo pravde, Sarajevo, 2000. godine,
- Uredba o oznaki i znački, uniformi, službenim zvanjima i oznakama zvanja zatvorske policije - straže i boji i oznaci vozila federalnih ustanova za izvršenje kazne zatvora ("Službene novine Federacije BiH", br. 10/99 i 46/99 - u daljem tekstu: Uredba o oznaci i znački),
- Pravilnik o kriterijima za upućivanje osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/03 - u daljem tekstu: Pravilnik o kriterijima za upućivanje),
- Uputstvo o matičnim knjigama i registru, osobnom listu, potvrdi o izdržanoj kazni zatvora i uvjetnom otpustu, potvrdi o ulasku u stan i upotrebi prevoznog sredstva i sredstava veze u federalnim zavodima za izvršenje kazne zatvora ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/99 - u daljem tekstu: Uputstvo o matičnim knjigama),
- Pravilnik o odjeći i obući, ishrani, disciplinskom postupku, uvjetima i načinu izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja osuđenih osoba u federalnim ustanovama za izvršenje kazne zatvora ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/99 - u daljem tekstu: Pravilnik o odjeći i obući),
- Pravilnik o načinu vršenja službe osiguranja, naoružanju i opremi, upotrebi vatrenog oružja, službenoj legitimaciji i obliku uniforme zatvorske policije - straže u federalnim zavodima za izvršenje kazne zatvora ("Službene novine Federacije BiH", br. 15/99 i 46/99 - u daljem tekstu: Pravilnik o načinu vršenja službe osiguranja),

- Pravilnik o kućnom redu kazнено-popravnog zavoda (u kom je kandidat zaposlen).

6) Psihologija ličnosti s osnovama psihopatologije

a) Gradivo

(1) Ličnost

- pojam ličnosti,
- tipovi ličnosti,
- teorije ličnosti (Frojd, Adler, Hornaj, Olport, Maslov),

(2) Činioci razvoja ličnosti

- naslijeđe,
- sredina,
- aktivnost,

(3) Temperament

(4) Karakter

(5) Interesi

(6) Intelektualne sposobnosti i njihovo mjerenje

(7) Stavovi

- formiranje stava
- dimenzije stava,
- komponente stava,
- promjene stava,

(8) Socijalizacija

- pojam socijalizacije,
- agensi socijalizacije,

(9) Socijalno učenje

- klasično uslovljavanje,
- instrumentalno uslovljavanje,
- vikarijsko uslovljavanje,
- učenje po modelu (identifikacijom, imitacijom, učenjem uloga),

(10) Uvjeti socijalizacije

- diskriminacija i generalizacija draži,
- internalizacija,
- nagrađivanje i kažnjavanje,

(11) Motivi

(12) Frustracije

(13) Konflikti

(14) Mehanizmi odbrane

(15) Psihopatologija

- etiologija mentalnih poremećaja,
- klasifikacija mentalnih poremećaja,
- psihopatije,
- neuroze,
- psihoze,
- manično-depresivna psihoza,
- organske psihoze,
- šizofrenija,
- involutivna melanholija,
- oligofrenija,

- alkoholizam,
- narkomanija,
- terapija u psihijatriji (psihofarmakoterapija, elektrokon- vulzivna terapija, psihoterapija, socioterapija),
- samoubijanje i samopovređivanje,
- postupanje s duševno bolesnim.

b) Literatura

- Dr. Nikola Rot, "Psihologija ličnosti", Beograd, 1980. godine,
- Dr. Nikola Rot "Osnovi socijalne psihologije", Beograd, 1983. godine
- Sead Huseinagić, "Neuropsihijatrija", Sarajevo, 1997. godine,
- Refik Ćatić, "Psihologija za 3. razred opće gimnazije", Sarajevo, 2001. godine,
- Dejvid Kreč-Ričard Kračfild, "Elementi psihologije", Naučna knjiga, Beograd, 1978. godine,
- Furst M., "Psihologija", Školska knjiga, Zagreb, 1991. godine.

III - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA ZVANJE ZAPOVJEDNIKA I NADZORNIKA STRAŽE

5. Program stručnog ispita za zvanje zapovjednika i nadzornika straže, u okviru predmeta iz člana 5. Pravilnika sadrži sljedeće gradivo, pravne izvore i literaturu, i to:

1) Osnove ustavnog sistema s osnovama uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine i radni odnosi

a) Gradivo i pravni izvori prema glavi II tačka 4. 1) a) i b), 2) a) i b) i 4. 4) a) i b) Programa stručnog upravnog ispita.

2) Osnove krivičnog prava i krivičnog postupka

a) Gradivo

- (1) Osnovne odredbe
- (2) Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine
- (3) Zastarjelost
- (4) Krivično djelo
- (5) Krivična odgovornost
- (6) Kazne
- (7) Mjere upozorenja
- (8) Sigurnosne mjere
- (9) Pravila o odgojnim preporukama, o odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika
- (10) Opće odredbe o izvršenju krivičnopravnih sankcija
- (11) Lišenje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i pravne posljedice osude
- (12) Rehabilitacija, amnestija, pomilovanje i brisanje osude
- (13) Odgovornost pravnih osoba za krivična djela
- (14) Osnovna načela krivičnog postupka
- (15) Nadležnost suda
- (16) Tužitelj
- (17) Branitelj
- (18) Radnje dokazivanja

- (19) Mjere za osiguranje prisustva osumnjičenog, odnosno optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka
- (20) Dostavljanje pismena
- (21) Izvršenje odluka
- (22) Istraga
- (23) Presuda
- (24) Redovni pravni lijekovi
- (25) Vanredni pravni lijek
- (26) Postupak prema maloljetnicima
- (27) Postupak za primjenu mjera sigurnosti, za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i za opozivanje uvjetne osude

b) Pravni izvori

- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/03),
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine "Službene novine Federacije BiH", broj 35/03),
- Zakon o pomilovanju ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96, 13/97 i 47/01),
- Uputstvo o postupanju sudova i ustanova za izvršenje krivičnih sankcija u vezi predmeta pomilovanja ("Službene novine Federacije BiH", broj 14/96),
- Pravilnik o kućnom redu pritvora.

3) Sistem izvršenja krivičnih sankcija

a) Gradivo

- (1) Osnovne odredbe o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- (2) Izvršenje kazne zatvora, dugotrajnog zatvora, i maloljetničkog zatvora,
- (3) Položaj osuđenih osoba na izdržavanju kazne zatvora,
- (4) Prekid izdržavanja kazne zatvora i premještaj,
- (5) Postupanje sa osuđenim osobama,
- (6) Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora,
- (7) Uvjetni otpust, otpuštanje osuđenih osoba i pomoć nakon izdržane kazne zatvora,
- (8) Ustanove za izvršenje kazne zatvora,
- (9) Privredne jedinice zavoda,
- (10) Izvršenje mjera sigurnosti,
- (12) Izvršenje odgojnih mjera,
- (13) Izvršenje zavodskih mjera,
- (14) Odgađanje, prekid i prestanak odgojnih mjera,
- (15) Pomoć nakon izvršenja zavodske mjere.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 44/98 i 42/99),
- Džemal Husić i Ranko Nikolić, "Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine (sa komentarom i provedbenim propisima)", Federalno ministarstvo pravde, Sarajevo, 2000. godine,
- Pravilnik o kriterijima za upućivanje,
- Uputstvo o matičnim knjigama,
- Pravilnik o odjeći i obući,

4) Propisi o vršenju stražarske službe

a) Gradivo

- (1) Način vršenja službe osiguranja,
- (2) Upotreba vatrenog oružja i sredstava prinude,
- (3) Naoružanje i oprema straže,
- (4) Upotreba saobraćajnih sredstava i sredstava veze,
- (5) Ulazak u stan i druge prostorije,
- (6) Uniforma i oznake službenih zvanja straže

b) Pravni izvori

- Uredba o oznaci i znački,
- Pravilnik o načinu vršenja službe osiguranja,
- Pravilnik o kućnom redu kazneno-popravnog zavoda (u kome je kandidat zaposlen).

5) Osnove penološke andragogije

a) Gradivo

- (1) Pojam resocijalizacije, preodgoja, popravljanja, tretmana, rehabilitacije i terapije,
- (2) Ustanove za preodgoj i njihova funkcija,
- (3) Funkcija formalnog i neformalnog sistema u ustanovama,
- (4) Struktura osuđeničke zajednice,
 - deprivacije osuđenih osoba,
 - načini prilagođavanja osuđenih osoba na zatvorske deprivacije,
 - tipovi uloga u zatvorskoj zajednici,
 - kodeks i žargon osuđeničke zajednice,
- (5) Cilj preodgoja osuđenih osoba,
- (6) Prijem osuđenih osoba u ustanovu
 - ispitivanje ličnosti,
 - klasifikacija,
- (7) Oblici preodgojnog rada sa osuđenim osobama,
 - individualni rad,
 - grupni rad,
 - obrazovanje osuđenih,
 - proizvodni rad osuđenih,
 - okupaciona i radna terapija,
 - samoučešće osuđenih u preodgoju,
 - slobodno vrijeme i aktivnosti slobodnog vremena osuđenih,
- (8) Značaj i funkcija principa, metoda i sredstava preodgoja,
 - princip povjerenja i poštovanja ličnosti osuđenog,
 - princip poznavanja ličnosti osuđenog,
 - princip svestranog preodgojnog rada,
 - princip jedinstva odgojnih uticaja,
 - princip svjesnog i aktivnog učešća osuđenog u svom preodgoju,
- (9) Metode preodgoja,
 - eksplorativno-dijagnostičke metode (razgovora, analize sadržaja dokumenata, opservacije, biografska metoda, metoda eksperimenta i test metoda),

– odgojno-korektivne metode (metod direktivnog individualnog savjetovanja, metoda nedirektivnog individualnog savjetovanja, metoda nedirektivnog grupnog savjetovanja, metoda frontalnog rada sa grupom, metoda uvjeravanja, metoda navikavanja, metoda potsticanja, metoda sprečavanja i prisiljavanja),

(10) Sredstva preodgoja,

(11) Vanzavodski činioci u preodgoju,

(12) Priprema osuđenih za otpuštanje iz ustanove,

(13) Postpenalni tretman,

(14) Recidivizam,

– uzroci i posljedice recidivizma.

b) Literatura

– Dr. Rajka Kupčević-Mladenović, "Osnovi penologije", Sarajevo, 1972. godine

– Dr. Zlatko Nikolić, "Penološka andragogija sa meto- dikom prevaspitanja", Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, 1994. godine.

6) Osnove psihologije ličnosti sa osnovama psihopatologije

a) Gradivo

(1) Ličnost

– pojam ličnosti,

– tipovi ličnosti,

– teorije ličnosti (Frojd, Adler, Hornaj, Olport, Maslov),

(2) Činioci razvoja ličnosti

– naslijeđe,

– sredina,

– aktivnost,

(3) Temperament

(4) Karakter

(5) Interesi

(6) Intelektualne sposobnosti i njihovo mjerenje

(7) Stavovi

– formiranje stava

– dimenzije stava,

– komponente stava,

– promjene stava,

(8) Socijalizacija

– pojam socijalizacije,

– agensi socijalizacije,

(9) Socijalno učenje

– klasično uslovljavanje,

– instrumentalno uslovljavanje,

– vikarijsko uslovljavanje,

– učenje po modelu (identifikacijom, imitacijom, učenjem uloga),

(10) Uvjeti socijalizacije

– diskriminacija i generalizacija draži,

– internalizacija,

– nagrađivanje i kažnjavanje,

(11) Motivi

(12) Frustracije

(13) Konflikti

(14) Mehanizmi odbrane

(15) Psihopatologija

- etiologija mentalnih poremećaja,
- klasifikacija mentalnih poremećaja,
- psihopatije,
- neuroze,
- psihoze,
- manično-depresivna psihoza,
- organske psihoze,
- šizofrenija,
- involutivna melanholija,
- oligofrenija,
- alkoholizam,
- narkomanija,
- terapija u psihijatriji (psihofarmakoterapija, elektrokon- vulzivna terapija, psihoterapija, socioterapija),
- samoubijanje i samopovređivanje,
- postupanje s duševno bolesnim.

(b) Literatura

- Dr. Nikola Rot, "Psihologija ličnosti", Beograd, 1980. godine,
- Dr. Nikola Rot, "Osnovi socijalne psihologije", Beograd, 1983. godine,
- Sead Huseinagić, "Neuropsihijatrija", Sarajevo, 1997. godine,
- Refik Ćatić, "Psihologija za 3. razred opće gimnazije", Sarajevo, 2001. godine,
- Dejvid Kreč-Ričard Kračfild, "Elementi psihologije", Naučna knjiga, Beograd, 1978. godine,
- Furst M., "Psihologija", Školska knjiga, Zagreb, 1991. godine.

IV - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA ZVANJE STRAŽARA

6. Program stručnog ispita za zvanje stražara u okviru predmeta iz člana 6. Pravilnika sadrži sljedeće gradivo, pravne izvore i literaturu, i to:

1. Osnove ustavnog sistema s osnovama uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

a) Gradivo i pravni izvori prema glavi IV tačka 6. 1) a) i b) Programa stručnog upravnog ispita.

2. Osnove krivičnog prava i krivičnog postupka

a) Gradivo

- (1) Osnovne odredbe
- (2) Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine
- (3) Zastarjelost
- (4) Krivično djelo
- (5) Krivična odgovornost
- (6) Kazne
- (7) Mjere upozorenja

- (8) Sigurnosne mjere
- (9) Pravila o odgojnim preporukama, o odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika
- (10) Opće odredbe o izvršenju krivičnih sankcija
- (11) Lišenje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i pravne posljedice osude
- (12) Rehabilitacija, amnestija, pomilovanje i brisanje osude
- (13) Odgovornost pravnih osoba za krivična djela
- (14) Osnovna načela krivičnog postupka
- (15) Nadležnost suda
- (16) Tužitelj
- (17) Branitelj
- (18) Radnje dokazivanja
- (19) Mjere za osiguranje prisustva osumnjičenog, odnosno optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka
- (20) Dostavljanje pismena
- (21) Izvršenje odluka
- (22) Istraga
- (23) Presuda
- (24) Redovni pravni lijekovi
- (25) Vanredni pravni lijek
- (26) Postupak prema maloljetnicima
- (27) Postupak za primjenu mjera sigurnosti, za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i za opozivanje uvjetne osude

b) Pravni izvori

- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/03),
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine "Službene novine Federacije BiH", broj 35/03),
- Pravilnik o kućnom redu pritvora.

3) Sistem izvršenja krivičnih sankcija

a) Gradivo

- (1) Osnovne odredbe o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- (2) Izvršenje kazne zatvora, dugotrajnog zatvora, i maloljetničkog zatvora,
- (3) Položaj osuđenih osoba na izdržavanju kazne zatvora,
- (4) Prekid izdržavanja kazne zatvora i premještaj,
- (5) Postupanje sa osuđenim osobama,
- (6) Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora,
- (7) Uvjetni otpust, otpuštanje osuđenih osoba i pomoć nakon izdržane kazne zatvora,
- (8) Ustanove za izvršenje kazne zatvora,
- (9) Privredne jedinice zavoda,
- (10) Izvršenje mjera sigurnosti,
- (12) Izvršenje odgojnih mjera,
- (13) Izvršenje zavodskih mjera,
- (14) Odgađanje, prekid i prestanak odgojnih mjera,
- (15) Pomoć nakon izvršenja zavodske mjere.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 44/98 i 42/99),
- Džemal Husić i Ranko Nikolić, "Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine (sa komentarom i provedbenim propisima)", Federalno ministarstvo pravde, Sarajevo, 2000. godine,
- Pravilnik o kriterijima za upućivanje,
- Uputstvo o matičnim knjigama,
- Pravilnik o odjeći i obući,

4. Propisi o vršenju stražarske službe

a) Gradivo

- (1) Način vršenja službe osiguranja,
- (2) Upotreba vatrenog oružja i sredstava prinude,
- (3) Naoružanje i oprema straže,
- (4) Upotreba saobraćajnih sredstava i sredstava veze,
- (5) Ulazak u stan i druge prostorije,
- (6) Uniforma i oznake službenih zvanja straže

b) Pravni izvori

- Uredba o oznaci i znački,
- Pravilnik o načinu vršenja službe osiguranja,
- Pravilnik o kućnom redu kazneno-popravnog zavoda (u kome je kandidat zaposlen).

5) Osnove penološke andragogije

a) Gradivo

- (1) Pojam resocijalizacije, preodgoja, popravljanja, tretmana, rehabilitacije i terapije,
- (2) Ustanove za preodgoj i njihova funkcija,
- (3) Funkcija formalnog i neformalnog sistema u ustanovama,
- (4) Struktura osuđeničke zajednice,
 - deprivacije osuđenih osoba,
 - načini prilagođavanja osuđenih osoba na zatvorske deprivacije,
 - tipovi uloga u zatvorskoj zajednici,
 - kodeks i žargon osuđeničke zajednice,
- (5) Cilj preodgoja osuđenih osoba,
- (6) Prijem osuđenih osoba u ustanovu
 - ispitivanje ličnosti,
 - klasifikacija,
- (7) Oblici preodgojnog rada sa osuđenim osobama,
 - individualni rad,
 - grupni rad,
 - obrazovanje osuđenih,
 - proizvodni rad osuđenih,
 - okupaciona i radna terapija,
 - samoučešće osuđenih u preodgoju,
 - slobodno vrijeme i aktivnosti slobodnog vremena osuđenih,
- (8) Značaj i funkcija principa, metoda i sredstava preodgoja,

- princip povjerenja i poštovanja ličnosti osuđenog,
- princip poznavanja ličnosti osuđenog,
- princip svestranog preodgojnog rada,
- princip jedinstva odgojnih uticaja,
- princip svjesnog i aktivnog učešća osuđenog u svom preodgoju,

(9) Metode preodgoja,

- eksplorativno-dijagnostičke metode (razgovora, analize sadržaja dokumenata, observacije, biografska metoda, metoda eksperimenta i test metoda),
- odgojno-korektivne metode (metod direktivnog individualnog savjetovanja, metoda nedirektivnog individualnog savjetovanja, metoda nedirektivnog grupnog savjetovanja, metoda frontalnog rada sa grupom, metoda uvjeravanja, metoda navikavanja, metoda podsticanja, metoda sprečavanja i prisiljavanja),

(10) Sredstva preodgoja,

(11) Vanzavodski činiooci u preodgoju,

(12) Priprema osuđenih za otpuštanje iz ustanove,

(13) Postpenalni tretman,

(14) Recidivizam,

- uzroci i posljedice recidivizma.

b) Literatura

- Dr. Rajka Kupčević-Mladenović, "Osnovi penologije", Sarajevo, 1972. godine
- Dr. Zlatko Nikolić, "Penološka andragogija sa metodikom prevaspitanja", Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, 1994. godine.

6. Osnove psihologije ličnosti s osnovama psihopatologije

a) Gradivo

(1) Psihologija ličnosti

- pojam ličnosti,
- teorije ličnosti (biloška, personalistička i sociološka),

(2) Struktura ličnosti

- temperament,
- karakter,
- intelektualne sposobnosti i njihovo mjerenje.

(3) Dinamika ličnosti

- motivi,
- stavovi,
- prilagođavanje ličnosti,
- konflikti,
- frustracije,
- mehanizmi odbrane,
- identifikacija,
- racionalizacija,
- projekcija,
- kompenzacija,
- regresija,
- maštanje.

(4) Razvoj ličnosti

- uloga naslijeđa, sredine i aktivnosti,

- uža i šira socijalna sredina i njen uticaj na razvoj ličnosti,
- (5) Psihopatologija
- etiologija mentalnih poremećaja,
 - klasifikacija mentalnih poremećaja,
 - psihopatije,
 - neuroze,
 - psihoze,
 - manično-depresivna psihoza,
 - organske psihoze,
 - šizofrenija,
 - involutivna melanholija,
 - oligofrenija,
 - alkoholizam,
 - narkomanija,
 - terapija u psihijatriji (psihofarmakoterapija, elektrokonvulzivna terapija, psihoterapija, socioterapija),
 - samoubijanje i samopovrijeđivanje,
 - postupanje s duševno bolesnim.

b) Literatura

- Nikola Rot, "Psihologija ličnosti", Beograd, 1980. godine,
- Sead Huseinagić, "Neuropsihijatrija", Sarajevo, 1997. godine,
- Refik Ćatić, "Psihologija za 3. razred opće gimnazije", Sarajevo, 2001. godine,
- Furst M., "Psihologija", Školska knjiga, Zagreb, 1991. godine.